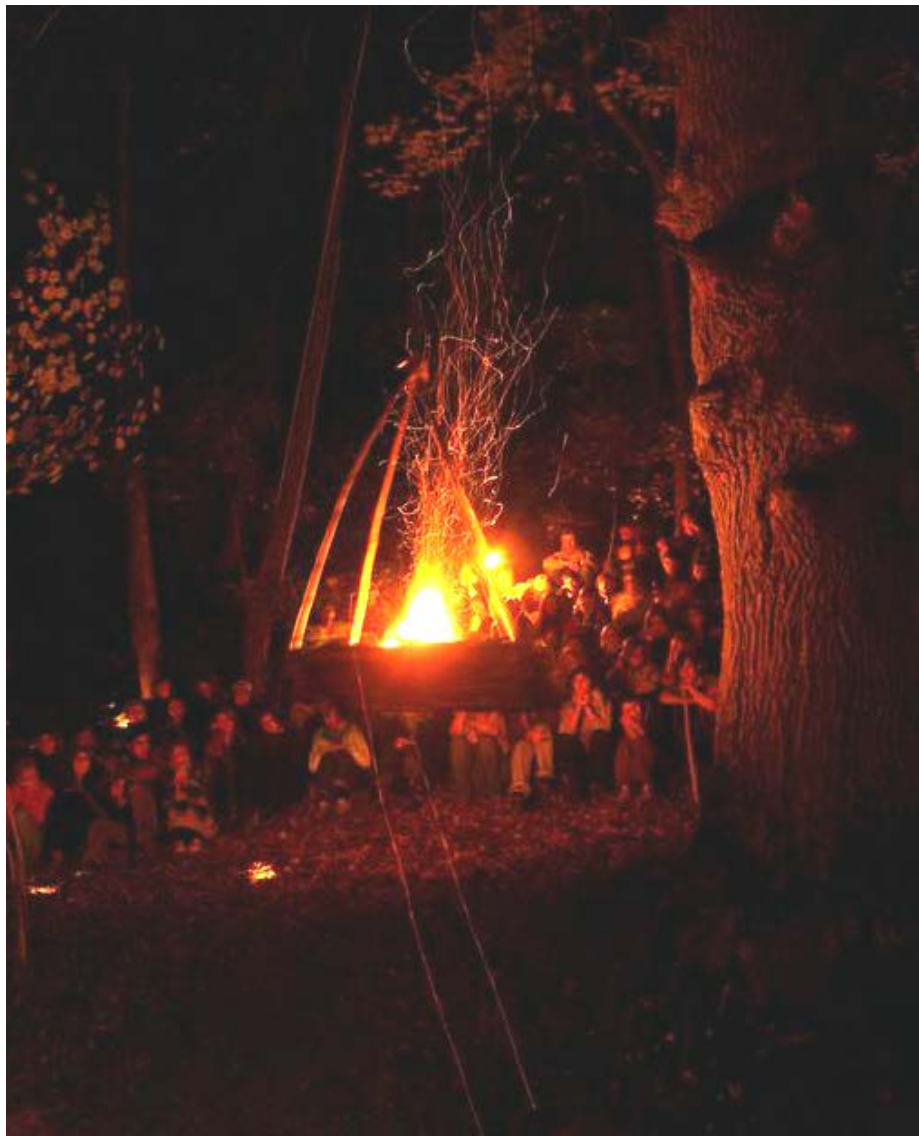

DVASINIO IR RELIGINIO UGDYMO GAIRĖS

Jaunimo programa

© Pasaulinis skautų biuras
Švietimas, tyrimai ir plėtra
2010 m. kovo mėn.

World Scout Bureau
Rue du Pré-Jérôme 5
PO Box 91
CH – 1211 Geneva 4 Plainpalais
Switzerland

Tel. (+ 41 22) 705 10 10
Faksas (+ 41 22) 705 10 20

worldbureau@scout.org scout.org

Išvertė ir naudojimui parengė
Lietuvos skautija
Trakų g. 18,
Kaunas

Tel. (8~37)422002
El. p. info@skautai.lt

„VISI MŪSŲ PLANAI SKIRTI FORMUOTI JAUNUOLIŲ CHARAKTERĮ, KOL JIE KUPINI
ENTUZIAZMO, IŠNAUDOJANT JŲ ASMENYBEI UGDYTI. TAIP JAUNUOLIS TAPS GERU
ŽMOGUMI IR NAUDINGU PILIEČIU SAVO ŠALIAI.“

ROBERT BADEN POWELL

ĮŽANGA

„ŠKAUTYBĖS TIKSLAS YRA PRISIDĖTI PRIE JAUNUOLIŲ UGDYMO, SIEKIANT IŠNAUDOTI VISĄ JŲ FIZINĮ, INTELEKTINĮ, SOCIALINĮ IR DVASINĮ POTENCIALĄ, VEIKIANT INDIVIDUALIAI, TAMPANT ATSAKINGAIS PILIEČIAIS IR ĮSILIEJANT Į JAUNUOLIŲ VIETOS, NACIONALINES AR TARPTAUTINES BENDRUOMENES.“

(Pasaulio skautų judėjimo organizacijos įstatai)

Šios gairės parengtos skautų asociacijų narių dvasiniam ugdymui paremti. Išsamiau pateikiami patarimai ir principai, kaip stiprinti programą, negu nagrinėjama pati ugdymo esmė. Gairių pagrindas – dvasinio ugdymo sąvoka, suformuluota ir patvirtinta įvairiose Pasaulio skautų konferencijos rezoliucijose ir kituose dokumentuose.

Šiomis gairėmis siekiama stiprinti skautų vadovų pasitikėjimą, padedant jiems atrasti, kaip tinkamai pritaikytas skautiškas metodas gali prisidėti prie dvasinio ugdymo. Gairėse taip pat pateikiami būdai, kaip jaunuoliams sudaryti kuo daugiau įvairių dvasinio tobulėjimo galimybių.

Antrojo šimtmečio pradžioje religinis ir socialinis skautybės gyvenimas gerokai skiriasi nuo Įkūrėjo laikų. Globalizacija padidino etninę ir religinę įvairovę. Išsivysčiusiose šalyse religingumas dažniau mažėja, tačiau sparčiai didėja susidomėjimas dvasingumu. Kalbama, kad ateinanti karta neįsijaučia poreikio ieškoti prasmės savo patirtims. Visai neseniai suaktyvėjęs religinis fundamentalizmas lėmė dvasinių ir religinių klausimų radimąsi politinių diskusijų dėmesio centre. Kai kur susidomėjimas religija nuolat auga. Skautybė gerai pasirengusi reaguoti į šią situaciją.

Skautybė visada rūpinosi tikėjimo klausimais. Dėmesys įžodyje – pirmiausia „tarnauti Dievui“ daug kartų buvo patvirtintas judėjimo narių, vis randant būdų, kaip tai išreikšti priimtina jaunuolių situacijai būdu. Įkūrėjui religija buvo ne skautybės dalis, bet vienas iš pamatinių dalykų.

Ryšys tarp skautiškojo metodo ir skautų priesakų bei įžodžio išdėstytas Pasaulio skautų konferencijos (1924) Rezoliucijos 14/24 tekste, kur teigiama, kad „skautybė ne silpnina individo religinius įsitikinimus, bet, priešingai, juos stiprina. Skautų priesakai numato, kad skautas turi sąžiningai ir nuoširdžiai išpažinti savo religiją.“

Tuo pat metu skautybė siekia į vieną organizaciją suburti skirtingo tikėjimo žmones. Yra asociacijų, kurių pagrindas yra tikėjimas, ir atvirų organizacijų. Visos jos laikosi skautų priesakų ir įžodžio, atspindi vietos situacijų įvairovę, būdingą pasauliui ir kurioje veikia skautybė.

Įkūrėjas buvo įsitikinęs, kad gamta yra puikus įrankis dvasiniam ugdymui. Per skautišką metodą, kur „įvairios pažangios ir įkvėpiančios veiklos, parinktos atsižvelgiant į dalyvių pomėgius, tokios kaip žaidimai, naudingi įgūdžiai, tarnystė bendruomenei, dažniausiai vyksta gamtoje ir sukuria ryšį su gamta“, skautybė gali prisidėti prie dvasinio jaunuolių ugdymo.

Kaip jie įgyja emocinio intelekto, fizinės koordinacijos ir socialinius gebėjimus, taip jaunuoliams reikia įgyti ir dvasinių įgūdžių. Jiems būtinas žodynas ir gramatika, kuriais jie galėtų remtis vertindami ir priimdami savo dvasines patirtis. Jaunuoliams

būtina sudaryti sąlygas „pažinti nematomą“. Šiomis gairėmis ir siekiama parodyti, kaip skautiškas metodas suteikia galimybę padėti jaunuoliams išsiugdyti šiuos įgūdžius.

Bendrieji principai

1 SKYRIUS

TIKĖJIMO, DVASINGUMO IR RELIGIJOS SAMPRATA

Tikėjimo, dvasingumo ir religijos apibrėžimas

„Tikėjimo“, „dvasingumo“ ir „religijos“ sąvokos vartojamos labai įvairiose situacijose. Kartais jos vartojamos sinonimiškai, kartais – pabrėžti skirtumą tarp jų. Šiame skyriuje siekiama aprašyti pagrindinius šių sąvokų vartojimo principus, kad konkrečiais veiksmais jas būtų galima įtraukti į jaunimo programą.

Leidinyje „Skautybė ir dvasinis ugdymas“ (2001) pateikiama apžvalga, kaip

daugelyje žodynų yra apibūdinami žodžiai „dvasinis“ ir „religinis“. WONDER forumo ataskaitoje apie dvasingumą (2001) ir daugelyje kitų ataskaitų pažymima, kad egzistuoja labai įvairūs „dvasingumo“ ir „religijos“ sąvokų supratimo būdai.

TIKĖJIMAS

Tikėjimą galima apibūdinti kaip tikėjimą dieviška būtybe, kuris apima laipsnišką individo paklusimą ir įsipareigojimą tam tikroms organizuotos religijos vertybėms, įsitikinimams ir religinėms praktikoms. Tikėjimas dažnai vartojamas kaip religijos sinonimas.

DVASINGUMAS

Galime apibrėžti tam tikrus dvasingumo sampratos skautybėje ir platesnėje bendruomenėje aspektus:

- religija kaip dvasingumas;
- dvasingumas kaip individo tobulėjimas religiniame kontekste;
- dvasingumas kaip egzistencinis tobulėjimas;
- dvasingumas kaip dalykų ir patirčių prasmės savyje ieškojimas.

A. Religija kaip dvasingumas: Dvasingumas kaip religijos sinonimas

Šiuo požiūriu dvasingumas yra religijos esmė: juo apibūdinamas transcendentškumas ir jis yra materialumo, pasaulietiškumo priešprieša. Tai pripažinimas, kad egzistuoja dieviškasis slėpinys (*mysterium tremendum*), kad egzistuoja kažkas aukščiau mūsų, kam iš esmės reikalingas religinis atsakas. Ši sąvoka kartais naudojama pabrėžti, kad religija nėra tik tuščia ir formali.

B. Dvasingumas kaip individo tobulėjimas religiniame kontekste

Šiuo atveju dvasingumas vertinamas todėl, kad yra susijęs su pamatinėmis asmens vertybėmis, o ne tik su išoriniais požymiais. Dvasingumo prigimtis čia labai asmeniška. Jei religija susijusi su vieša išraiška, tai dvasingumas – su vidiniu pasauliu. Tai mūsų įsipareigojimo ir paklusimo tam tikroms vertybėms kokybės matas ir tai, kiek šios vertybės yra mums savos. (Jos tampa mums egzistentiškai prasmingos.)

C. Dvasingumas kaip egzistencinis tobulėjimas. „Žmogaus dvasia“

Dvasingumas taip pat vartojamas kalbant apie žmogaus dvasią, tikrojo „aš“ pasireiškimą religine, agnostine ar ateistine forma.

Dvasingumas taip pat yra dalykų ir patirčių prasmės ieškojimas savyje, kituose ir istorijoje. Apie prasmės ir krypties paiešką Lordas Baden-Powellis rašė: „Dvasingumas reiškia savo kanojos vairavimą savo paties ir žmonijos istorijos įvykių ir patirčių tėkmėje.“

Visais šiais atvejais dvasingumas mums galėtų padėti atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus:

- Kokia yra mano gyvenimo prasmė ir tikslas?
- Kas aš esu? Kodėl esu čia?

- Kokia mano ateitis?
- Kas skiria gėrį nuo blogio?
- Kodėl turėčiau elgtis teisingai? Kodėl pasaulyje tiek daug neteisybės?

RELIGIJA

Kas yra religija?

Sąvoka „religija“ vartojama labai įvairiose situacijose. Egzistuoja daugybė religijų ir visos jos yra savitos. Gana sunku rasti tinkamą ir visa apimančią apibrėžimą. Nė viena teisinė sistema nesiryžta jo pateikti, nors vartoja daugelis.

Kai kuriais atvejais bandoma apibrėžti esminius bruožus. Tačiau šie neatspindi, ar religijos yra susijusios tokiu būdu. Gali būti, pavyzdžiui, kad yra bendrų bruožų tarp religijų, tačiau nė vienas jų nėra bendras visoms religijoms. (Pavyzdžiui, tikėjimas dievybe.) Egzistuoja ir daugiau tokių sudėtingų žodžių, pavyzdžiui, „žaidimas“. (Pamėginkit!) Kartais bandoma apibūdinti tokias sąvokas kaip „šventumas“ ar „transcendencija“, tačiau tai nelengviau.

Kai kurie pasitelkia žodžio etimologiją (lotyniškai *religio*, *religare* 'jungti', *legere* 'surinkti' ar *relegere* 'kaupiti'). Kiti sąvoką nagrinėja sociologiniu, antropologiniu ar fenomenologiniu aspektais. Tai gali būti naudinga istorikams ar mokslininkams, tačiau dažnai neapima to, ką tikintieji laiko religijos esme.

Taigi skautybė atvira įvairių religijų atstovams ir yra atsakinga už tai, kad padėtų jiems ugdyti savo tikėjimą. Jaunimo programa turėtų:

- padėti jaunuoliams, ieškantiems gyvenimo prasmės ir krypties;
- įvairių tikėjimų jaunuoliams suteikti galimybę susitikti ir rasti bendrą pagrindą bendravimui ir bendradarbiavimui, paremtam jų moraliniais ir dvasiniais įsitikinimais, suvokiant, kad gali kilti nesutarimų ir požiūrio skirtumų.

RELIGIJA IR DVASINIS LYGMUO

Turėtų aiškėti, kad religija, be dvasinio lygmens, yra tuščias formalumas. Tačiau negalime teigti, kad dvasinis lygmuo yra religijos pagrindas, nors ir gali suteikti tvirtą pagrindą dvasiniam. Kai kuriems tai yra pagrindinė sritis, kurioje dvasingumas yra pažįstamas ir plėtojamas.

Asociacijos, paremtos vienu tikėjimu

Skautybėje visuomet pripažįstama, kad tvirtas ryšys tarp dvasingumo ir religingumo yra viena iš svarbiausių priežasčių kurti skautų asociacijas, grįstas vienu tikėjimu. Kadangi tokios asociacijos dažnai užmezga glaudžius santykius su religinėmis bendruomenėmis, reikėtų užtikrinti, kad kitas religijas išpažįstantys skautai galėtų išlaikyti savo tikėjimą ir religines praktikas. Vieno tikėjimo asociacijos su kitomis asociacijomis taip pat turėtų siekti bendradarbiavimo kaip pamatinės skautų brolybės išraiškos ir kad būtų kuriama tarpusavio pagarba bei supratimas.

Atviros asociacijos

Atviros asociacijos įsikūrė skautybės pradžioje ir jau daugelį metų ieško būdų, kaip suderinti įvairias narių religijas ir religines praktikas.

Dažnai į pagalbą pasitelkiama įvairios religinės grupės ir bendruomenės bei, kas svarbiausia, skautų šeimos. Skautybė siekia užtikrinti dvasinį skautų tobulėjimą, laikantis savo tradicijų, ir bando sudaryti tam sąlygas: kai reikia, kreipiamasi į grupes, kurios formaliai yra už skautybės ribų.

Dvasinio ugdymo srityje skautybė suteikia jaunuoliams galimybę gilintis į savo tikėjimą ir įsitikinimus. Tai nereiškia, kad skautų vadovai negali dalintis su jaunuoliais savo tikėjimu. Galiausiai tai yra tai, kas jiems suteikė prasmę ir tikslą, ir būtų keista, jei toks svarbus aspektas nebūtų santykių, kurie susiformuoja tarp skautų ir vadovų, dalis. Tačiau vadovas turi gerbti paties jaunuolio kelionę ir jo šeimos pageidavimus. Vadovas dalijasi savo tikėjimu ne kaip tėvas, o labiau kaip vyresnis brolis, sesuo ar pakeleivis.

ĮKVEPIANTIS PASAKOJIMAS

SKAUTŲ SAVAITĖ TAIZÉ (PRANCŪZIJOJE)

Skautų savaitė Taizé yra bendra Taizé bendruomenės ir Tarptautinės katalikiškos skautų konferencijos (ICCS) Europos – Viduržemio regiono narių iniciatyva. Tai kasmet (rugpjūtį) vykstantis renginys Taizé miestelyje, Burgundijos regiono kalnuose Prancūzijoje.

Taizé bendruomenė yra ekumeninis krikščionių vienuolynas Taizé miestelyje, Saône-et-Loire rajone (Burgundijoje), kuriame šiuo metu yra kiek daugiau nei 100 brolių vienuolių, atėjusių iš katalikų, ortodoksų ir protestantų religinių tradicijų. Kasmet daugiau nei 100000 jaunuolių iš viso pasaulio išsiruošia į piligriminį žygį į Taizé maldai, Biblijos nagrinėjimui, dalijimuisi ir bendruomeniniam darbui. Taizé bendruomenė yra bendruomeninio gyvenimo pavyzdys, kuriuo siekiama sujungti susiskaldžiusius krikščionis ir skirtingas tautas.

Skautų savaitė Taizé jauniems skautams suteikia progą patirti šį paprastą gyvenimą, dalijantis su kitais. Savaitės programa sudaryta taip, kad padėtų jauniems skautų vadovams pažvelgti į savo kasdienį gyvenimą Evangelijos šviesoje: kartu melstis tris kartus per dieną; apmąstyti pamatinius tikėjimo elementus bei įžodį, priesakus ir skautybės principus.

Skautų savaitės Taizé metu gyvenama paprastai – dalyviai gali pasirinkti nedidelius miegamuosius patalpose arba nakvoti palapinėse, kurias parūpina Taizé; maisto ruošą taip pat yra bendra. Dalyviai pakaitomis bendražygiams piligrimams ruošia paprastą, bet sotų maistą, kurį Taizé suteikia piligrimams.

Dvasinis ir religinis tobulėjimas skautybėje

Dvasinis tobulėjimas yra susijęs su jaunuolių pastangomis suvokti gyvenimo potyrių prasmę ir priežastis: ne kažkas išskirtinio, o kasdienio gyvenimo dalis. Dvasinis tobulėjamas pasiekiamas apmąstant:

- vertybes, kylančias iš veiklos ir patirčių;

- žmogaus būdo ir egzistencijos prigimtį;
- tam tikras religines praktikas ir simbolius;
- transcendentinius ir metafizinius klausimus.

Visos šios galimybės egzistuoja skautybėje, todėl jaunimo programa turėtų numatyti laiką ir erdvę individualiai refleksijai ir išraiškai bei padėti jaunuoliams atpažinti ir išreikšti bendras vertybes, kylančias iš bendros patirties.

Į veiklas tiesiog įtraukdami religines praktikas, skautams tobulėti dvasiškai nepadėsime. Tai galime padaryti išgyvendami ir apmąstydami dvasinę prasmę turinčias patirtis, ugdydami kiekviename potraukį ir gebėjimą ieškoti dvasingumo dermėje su savo kultūra, skatindami žmones pilnai išgyventi jų religinius pasirinkimus.

Skautų vadovams reikėtų padėti išsiugdyti reikiamus gebėjimus, leidžiančius padėti jaunuoliams tobulėti dvasiškai skautybėje. Vadovai taip pat turėtų būti dvasinio ir religinio tobulėjimo pavyzdys.

Nors religiniame ugdyme skautų vadovo tiesioginė pareiga ir nėra mokyti religijos, gali pasitaikyti atvejų, kai vadovas turės pakankamai kompetencijos tokiam mokymui kaip kokiai nors kitokiai specialybei, pavyzdžiui, alpinizmui ar muzikai. Kartais vadovas gali mokyti kaip religinės bendruomenės narys, turintis specifinių jaunimo ugdymo įgūdžių.

Remdamiesi šiais pamąstymais, galime patvirtinti tarnystės Dievui suvokimą, kaip jis išdėstytas RAP dokumente („Renewed Approach to Programme“):

„ĮSIGILINTI IR SUVOKTI SAVO BENDRUOMENĖS DVASINĮ PAVELDĄ, ATRASTI DVASINĘ TIKROVĘ, KURI SUTEIKIA GYVENIMUI PRASMĖS, IR DARYTI SPRENDIMUS DĖL SAVO GYVENIMO, GERBIANT IR KITŲ DVASINIUS PASIRINKIMUS.“

Sąvokos „nematomo tyrinėtojai“ gali būti tinkama metafora, apibūdinančia dvasinio tobulėjimo sampratą.

Kituose skyriuose aptarsime šios metaforos *susiskaldymą* į konkrečius ugdymo tikslus ir skautiško metodo taikymą.

2 SKYRIUS

DVASINIO UGDYMO TIKSLAI IR SKAUTYBĖS PAGRINDAI

Skautybė ir švietimas

Skautybė laikoma švietimo judėjimu ir yra daugybė būdų vykdyti švietimą. Žvelgiant, kaip skautybė apibūdina save ir savo tikslus, matyti, kad ji apima daugelį jų. Kuris metodas bus taikomas kaip pagrindinis, priklausys nuo vietos aplinkybių.

Štai keletas pavyzdžių, kaip švietimas gali būti suvokiamas skirtingose grupėse:

- supažindinimas su tam tikra kultūra;
- jaunuolių paruošimas gyvenimui, įskaitant profesiją ir pilietiškumą;
- aukštosios kultūros sklaida žmonijos klestėjimui;
- dėmesys pirmiausia asmeniniam augimui ir saviraiškai;
- socializacija, profesinis mokymas ir psichoterapija;
- protinių gebėjimų, svarbių saviraiškai, ugdymas;
- esamos padėties kritika ir socialinių pokyčių skatinimas.

Skautybei kaip švietimo judėjimui būdingi tam tikri bendri bruožai:

- skautybė labiau neformali, nei scholastinė (formali);
- pirmenybė teikiama jaunuolių vietai;
- rūpinamasi visos asmenybės augimu;
- siekiama sukurti geresnį pasaulį.

Skautybės kaip ugdymo sistemos išskirtinumas slypi skautiškame metode, kuris gali būti pritaikytas pagal vietos ir laiko poreikius ir jaunuolių, dalyvaujančių veikloje, prioritetus.

SKAUTIŠKAS METODAS

Skautiškas metodas yra struktūra, sukurta skautams vesti ir remti asmeninio tobulėjimo kelyje. Tai tarpusavyje priklausomų elementų grupė, sudaranti vieningą ir integralią visumą.

Skautiškas metodas siekia:

- padėti kiekvienam jaunuoliui išnaudoti ir ugdyti savo gebėjimus, pomėgius ir gyvenimo patirtį;
- skatinti naujų gebėjimų ir pomėgių atradimą ir ugdymą;
- padėti rasti konstruktyvius būdus įvairių ugdymo stadijų poreikiams patenkinti;
- atverti duris į kitus etapus kiekvienam priimtinu tempu.

Galima išskirti šiuos skautiško metodo elementus:

- įžodį ir priesakus;
- mokymąsi veikiant;
- simbolinę struktūrą;
- skilčių sistemą;
- asmeninį tobulėjimą;
- gamtą;
- suaugusiųjų paramą.

Jų tarpusavio ryšiai pavaizduoti šioje diagramoje:

Šiame skirsnyje pateikiama ištrauka iš leidinio „Pagrindiniai skautybės bruožai“ („The Essential Characteristics of Scouting“), Pasaulinis skautų biuras, 1998

Įžodis ir skautų priesakai įpareigoja skautą prisiimti atsakomybę. Priesakuose suformuluota daugelis skautybėje slypinčių vertybių: patikimumas, ištikimybė, pagalba kitiems, buvimas draugu ir broliu / sese, mandagumas, gamtos meilė, paklusnumas, geras nusiteikimas, taupumas ir tvarkingumas. Skautui nuolat primenama, koku žmogumi jis bando tapti.

Mokymasis veikiant įvertina tai, kad dvasinis tobulėjimas gali būti pasiektas tik pirmuoju asmeniu, o veikla užtikrina individo įtraukimą į procesą. Mokymasis veikiant apima tą veiklą, kuria skautas bando kurti geresnį pasaulį.

Naudojama **simbolinė struktūra** turėtų užtikrinti dvasinio ugdymo sankabą su visa asmenybe. Skautybėje simbolinė struktūra yra simbolių rinkinys, atspindintis tam tikros amžiaus grupės ugdymo tikslus. Simbolinės struktūros paskirtis – panaudoti jaunuolių gebėjimą įsivaizduoti, patirti nuotykius, kurti ir išrasti, tobulėjimui, darnai ir vieningumui grupėje skatinti.

Skilčių sistema (bendraamžių grupė / skiltis) suteikia skautams terpę už šeimos ribų, kurioje jie mokosi išklausti ir gerbti kitus. Jaunuoliams suteikiama galimybė patirti bendravimą, gyvenimą kartu, autentiškumą, bendrumą, atjautą, atlaidumą, prasmės ir bendro tikslo pojūtį, kelionę ieškant dvasinės realybės / nematomo. Bendraamžių grupė taip pat leidžia skautui suvokti savo patirtis ir išsakyti pažiūras jam priimtiniu būdu. Mums reikia nedidelės draugų grupelės, kuri taip pat tikėtų nematomu ir padėtų mums.

Skautų sistema skatina skautą peržengti bet kokius rasinius, etninius ar tautinius skirtumus ir ištiesti kitam ranką tikro broliškumo dvasioje. Kuo daugiau išmokstame kartu išgyvendami sunkumus (stovyklose, skautų renginiuose ir užsiėmimuose), tuo stipriau atvirumas, svetingumas, tarpusavio pagarba ir pagalba, tolerancija ir vieningumas formuoja mūsų būdą. Dvasinio augimo metu taip pat mokomasi žmogiškumo, nuolatinės paramos kitiems, realaus gyvenimo spontaniškumo, kas galiausiai tampa bendruomenę ir šeimą siejančiu ryšiu. Skautų širdyse gimsta tai, kas (?) svarbiausia, ir nuolat stiprėja. Šie susidūrimai su kitais žmonėmis visada yra iššūkis mūsų protams ir širdims. Kai kurie susidūrimai pakeičia visą mūsų gyvenimą.

Asmeninio tobulėjimo elementas yra skirtas padėti kiekvienam jaunuoliui atrasti vidinę motyvaciją sąmoningai ir aktyviai dalyvauti savo asmenybės ugdyme. Tai leidžia jaunuoliui tobulėti jam priimtiniu būdu ir tempu ugdymo tikslų link, kurių integralia dalimi yra ir dvasinis tobulėjimas.

Gyvenimas gamtoje skautui suteikia progą patirti gamtos grožį ir stebuklus, suvokti, kad yra dalykų, kurių negalime kontroliuoti ar suprasti. Jis taip pat skatina skautus susimąstyti apie naudą ir žalą, kurią sukelia žmogaus sąveika su gamta, ir apie būtinybę rūpintis gamtos pasauliu.

Suaugusieji padeda jaunuoliams tobulėti dvasiškai kartu su jais ieškodami. Jie gali pasidalinti savo nematomo tyrinėtojų patirtimi ir tuo, kas jiems padėjo rasti gyvenimo prasmę. Suaugusieji taip pat gali nurodyti šio ieškojimo kryptis jaunuoliams, bandantiems įsisavinti savo bendruomenės dvasinį paveldą.

Visų skautiško metodo elementų tarpusavio ryšiai atskleidžia, kaip dvasinis ugdymas yra susijęs su skautų siekiu įvardinti ir puoselėti bendras vertybes bei kartu gerinti savo sambūvį.

UGDYMO TIKSLAI

Keletas ugdymo tikslų skautybėje gali padėti suvokti dvasinį tobulėjimą jaunimo programos kontekste. Formulotini tokie tikslai:

Skautas geba sutarti ir PRIIMTI kitus:

- skautas gali priimti ir gerbti kitus kaip brolius ir seseris, suvokdamas jų religijos, kultūros ar etninius skirtumus;
- skautas geba išklausti kitus ir jų patirtis prieš susidarydamas nuomonę apie juos;
- skautas moka parodyti atjautą kitų poreikiams ir žmogiškumui.

Skautas supranta ir gali ŽAVĖTIS gamtos pasauliu:

- skautas jautrus gamtos ir gyvenimo stebuklams;

- skautas žino apie aplinkosaugos problemas ir savo poveikį jį supančiam pasauliui;
- skautas moka atsakingai elgtis jį supančiame pasaulyje;
- skautas geba suprasti, kad gamta jam atskleidžia tai, kas yra už jo paties ribų (dvasinę realybę).

Skautas STENGIASI sukurti tolerantiškesnę ir rūpestingesnę visuomenę:

- skautas aktyviai dalyvauja savo bendruomenės veikloje;
- skautas geba prisiimti atsakomybę;
- skautas gali bendradarbiauti su kitais, siekdamas pagerinti visuomenę;
- skautas geba pastebėti ir tobulinti gebėjimus, įgyti ir gerinti įgūdžius, kad galėtų geriau tarnauti ir gyventi.

Skautas turi IŠMINTIES, pasitikėjimo savimi ir savidisciplinos:

- skautas gali prisiimti atsakomybę už save ir kitus;
- skautas geba laikytis savidisciplinos;
- skautas gali daryti sprendimus savo gyvenime ir pagal juos gyventi.

Skautas suvokia maldos ir ŠLOVINIMO* reikšmę dvasiniam atsakui:

- skautas geba pažinti savo bendruomenės dvasinį paveldą ir pasinaudoti juo vertindamas praeities ir esamas patirtis;
- remdamasis savo bendruomenės dvasiniu paveldu skautas gali išreikšti dėkingumą, stoką ir liūdesį.

Šiuos tikslus būtina sukonkretinti atitinkamoms amžiaus grupėms. Galima taikyti bendrą palaipsniui didėjančios atsakomybės ir aktyvesnio dalyvavimo principą.

|

**Šlovinimas: Sąvoka „šlovinimas“ ne visai atspindi tai, ką bandome perteikti, tačiau suteikia būdą prisiminti šį aspektą dvasinio ugdymo srityje.*

Dvasinio tobulėjimo skatinimas

Vadovo vaidmuo dvasiniame tobulėjime pirmiausia siejasi ne su religinių apeigų vedimu, bet su pagalba jaunuoliui augti dvasiškai, apmąstant savo patirtis ir išgyvenant jų pasekmes. Todėl:

- jaunimo programa turėtų pasiūlyti jaunuoliams platų pasirinkimą veiklų ir paskatinti ieškoti dalykų ir patirčių, nutikimų ir įvykių prasmės;
- užsiėmimai turėtų būti smagūs ir patrauklūs. Jie turėtų JAUDINTI, MESTI IŠŠŪKĮ IR MOTYVUOTI!
- Jaunuoliai į vadovus žvelgs labiau kaip į pakeleivius ieškant prasmės, nei kaip į vadovybę;
- skautų vadovai turėtų paskatinti jaunuolius kalbėtis apie / rasti ryšį tarp skautybės vertybių ir tų, kurios slypi jų *dvasiniame pavelde*.

ĮKVEPIANTIS PASAKOJIMAS

SKAUTAI IŠ AUSTRIJOS, MONGOLIJOS IR JUNGTINĖS KARALYSTĖS PADEDA RENOVUOTI BUDISTŲ ŠVENTYKLĄ

Pasaulio budistų skautų brolija (WBSB) organizuoja reguliarias skautų ekspedicijas budizmui tyrinėti ir suprasti. WPSB organizuoja tokias veiklas, kaip piligriminės kelionės, tarnystės projektai, edukacinės išvykos į istoriškai svarbias budizmui vietas.

2009 m. skautai roveriai iš Mongolijos, Austrijos ir Skautų tinklo nariai (JK) dalyvavo tarnystės projekte Manzushir šventykloje Dzuunmod mieste, 40 km į pietus nuo Mongolijos sostinės Ulanbatoro. Šventykla (mongoliškai Khiid) buvo pastatyta Dzuunmod mieste vietoj komunistų valdžios 1937 m. sugriauto vienuolyno. Projekto metu 82 skautai roveriai ir Skautų tinklo (JK) nariai praleido penkias dienas šalindami senus dažus ir perdažydami šventyklos kompleksą bei padėdami statyti akmenų sieną vietoj buvusios medinės. Projektas buvo organizuotas WBSB narių iš JK ir Mongolijos, dalyvavusių projekte „3 Nations Expedition“, kurį koordinavo Lama Gankhuyag Magsarjav. Dalyviai taip pat surinko 1000 £ paramos, kurią padovanojo šventyklai tolimesniems darbams.

WBSB tiki, kad Viešpaties Budos mokymas, kad kiekvienas turi daryti gera, mąstyti teigiamai ir apvalyti savo protą, iš esmės sutampa su Baden Powellio mintimis, kuriomis jis ragino skautus ugdyti atjautą, stiprinti charakterį, daryti gerus darbus ir mąstyti teigiamai.

Mokymosi ciklas ir dvasinis ugdymas:

Skautai mokosi veikdami, todėl svarbu dvasinį ugdymą įtraukti į bendrą mokymosi ciklą. Šis ciklas pavaizduotas aukščiau pateiktoje diagramoje ir apima keturis žingsnius:

- pažinti;
- apmąstyti;
- susieti;
- nuspręsti.

1 ETAPAS

Pažintinės veiklos turi ugdymo tikslus, tam tikrą paskirtį ar dvasines vertybes. Skautų vadovams reikia iš anksto apgalvoti veiklas, prieš įtraukiant jas į Jaunimo programą. Ką norime, kad jaunuoliai patirtų? Kokias vertybes jie gali patirti, kurios formuotų jų charakterį ir gyvenimą?

2 ETAPAS

Apmąstyti šių veiklų metu išgyventas patirtis, tapti savo mąstymo stebėtoju ir remtis tuo, kas išmokta veiklų metu, elgiantis. Kai patirtys apmąstomos turint omenyje skautų priesakus ir vertybes, atrandama ir dalijamasi dvasine prasme.

3 ETAPAS

Susieti – kurti naujas idėjas ir galimybes veikti, pertvarkyti jas į naujas formas, atsižvelgiant į refleksiją ir naujas išvalgas.

4 ETAPAS

Nuspręsti – pasirinkti veikimo būdą ir metodą: „mes renkamės būtent šį variantą ir būtent todėl“.

Jaunimo programa užsiėmimų pabaigoje turėtų numatyti erdvės ir laiko dvasinei refleksijai, kad skautai galėtų apmąstyti ir pasidalinti tuo, kas buvo patirta – dvasiniu lygmeniu.

3 SKYRIUS

SKAUTIŠKAS METODAS IR DVASINIS UGDYMAS, „PAŽINTI NEMATOMĄ“

„VISAS [SKAUTŲ] JUDĖJIMO UGDYMO METODAS SUSIDEDA IŠ PAGALBOS JAUNUOLIAMS PERŽENGIANT MATERIALAUS PASAULIO RIBAS IR IEŠKANT DVASINIŲ GYVENIMO VERTYBIŲ“ (WOSM 1992: 5).

Pažinti nematomą

„Skautas, kaip žinote, bendrąja prasme yra karys, parinktas dėl savo sumanumo ir pasiryžimo eiti kariuomenės priekyje, kad sužinotų, kur yra priešai, ir apie tai praneštų vadams.

Tačiau šalia karo skautų yra ir taikos skautai. (...) Jie moka išgyventi džiunglėse, gali bet kur orientuotis, skaityti ir mažiausius ženklus, ir pėdsakus, jie žino, kaip pasirūpinti savo sveikata, kai aplink nėra jokių daktarų, jie

stiprūs ir ryžtingi, pasiruošę sutikti bet kokį pavojų ir visada pasirengę padėti vienas kitam.“¹

Šiame skyriuje nagrinėsime sąvokos „nematomo tyrinėtojai“ vartojimą įgyvendinant dvasinį ugdymą skautų Jaunimo programoje. Kad būtų lengviau suvokti, ką reiškia „nematomo tyrinėtojai“, čia pateikiami keli tyrinėjimo aspektai.

Tyrinėti – tai keliauti į naujas vietas

Jei rašytų Baden-Powellis, greičiausiai jis čia įterptų kokį nors pasakojimą, istoriją apie Abraomą ar Buda, palikusius savo gimtines ir iškeliavusius į tolimus kraštus. Pagrindinis tyrinėjimo aspektas yra vietos naujumas ir turimos informacijos stygius. Tačiau būtina atkreipti dėmesį, kad dažniau tyrinėtojams nepažįstama nauja vieta, nei apskritai visa teritorija. Tyrinėdami jaunuoliai gali patirti kažką naujo ir kitokio, tai gali atvesti juos į *visiškai naują* vietą ir pakeisti jų gyvenimus.

Tyrinėjant būtinas asmeninis pasiryžimas

Tyrinėjant reikia stipriai įsitraukti į projektą. Niekas negali patirti vietoj manęs: tik pats tyrinėtojas gali leistis į kelionę. Tikriausiai tuo dvasinis ugdymas skautybėje skiriasi nuo religinės indokrinacijos. Dvasiniame ugdyme būtina, kad asmuo pats dalyvautų tame, kas pasiūlyta, su savo patirtimis ir kitų įsitikinimais. Nuostata, kad patys turime tyrinėti, nereiškia, kaip jau pastebėjome, kad turime eiti vieni, bet turime visiškai įsitraukti procesą.

Tyrinėjant būtina įsitraukti į atradimus ir patirtis

Kad tam tikras atradimas ar reflektuota patirtis virstų žiniomis ir leistų augti, būtina jį ne pasyviai pergyventi, o įsitraukti konkrečiai, aktyviai ir savo noru. Tai turi paliesti intelektą ir vidinį pasaulį; turi būti galimybė refleksijai ir asmeniniam atsinaujinimui.

Tyrinėjimas daro poveikį tyrinėtojui

Dažnai kelionė pakeičia tyrinėtoją – kartais įgyjamas naujas savęs suvokimas, kartais pasiryžtama ginti ir saugoti rastą aplinką ir sutiktus žmones. Nematomo pažinimas mus taip pat pakeis.

Kažkas apibūdino piligrimystę kaip dvasinį šuolį su guma. Dalyvavusiųjų dvasinėje kelionėje patirtys liudija, kad ji gali keisti mus ir mūsų charakterį. Būtinasis reikalavimas šiai kelionei – pasiruošimas leistis būti keičiamam.

Tyrinėjant reikalingas tinkamas pasirengimas

Nors kūdikis tyrinėja pasaulį ir pamažu jį pažįsta be jokio išankstinio

¹ „Skautybė berniukams“ (Oxford, 2004: 13 p.)

pasirengimo, tai nėra tas būdas, kurį mes rekomenduotume fizinio pasaulio pažinimui. Mes neplaukiame į jūrą, kol nemokame buriuoti, ir nekopiame į kalnus, kol neįgyjame alpinizmo pagrindų. Todėl nenuostabu, kad yra tam tikrų įgūdžių, kurie gali pagelbėti tyrinėjant nematomą.

Tai gali būti kai kurie pagrindiniai įgūdžiai, susiję su gebėjimu susidurti su tam tikromis situacijomis. Gali būti susidūrimas su pačiu savimi, kitais, gamta, Dievu ar dvasine realybe. Susidurti, reiškia leisti mus pasiekti tam, kas yra prieš mus. Kaip Kimas, skauto pavyzdys, išmoko „pastebėti mažas smulkmenas ir jas prisiminti“ („Skautybė berniukams“, 15 p.), taip ir tyrinėtojas turi atidžiai klausytis ir stebėti, kad nieko nepraleistų. Čia galima įžvelgti panašumų su draugyste. Taip, kaip draugas pastebi visas smulkmenas ir gali išklausyti, ką kitas sako, taip ir nematomo tyrinėtojas gali susidraugauti su savimi, kitais, gamtos pasauliu, Dievu ar dvasine realybe.

Tyrinėtojai naudojami žemėlapiams ir nuorodomis

Prieš leisdamasis į ekspediciją tyrinėtojas kruopščiai ištiria pasirinktą sritį. Jis domisi patirtimis ir žiniomis tų, kurie jau anksčiau buvo tose ar panašiose vietose. Viskas gali būti pažymėta žemėlapiuose arba vadovuose. Kad ir kokie detalūs jie bebūtų, žemėlapiai ar vadovai niekada nebus visiškai išsamūs. Visada liks klausimų, į kuriuos negali atsakyti tokios knygos, tačiau jas vis tiek verta skaityti, kad susipažintume su aplinka ir sužinotume, į ką ypač verta atkreipti dėmesį. Religija gali būti laikoma ankstesnių nematomo tyrinėtojų išminties sandauga. Jie pateikia žemėlapių ir nuorodų, tokių kaip dvasiniai ir religiniai raštai, pasakojimai apie gyvenimą ir patirtį tų, kurie prasmingai pažino nematomą. Todėl religijos padeda skautams atverti jų religinės tradicijos *kultūrą*, sustiprinti tyrinėjimo patirtį.

Kai kurios religijos taip pat mini būtiną *maistą kelionei*. Kai kurias religines praktikas (pvz., maldas ir meditaciją), ritualus ir simbolius, kūno kalbą galime vertinti kaip dalį būtino ekspedicijos inventoriaus, kurį pasiimame išvykdami.

Tyrinėjimui būtinas pasirengimas ir planavimas

Galiausiai, tyrinėjimas nėra tas pats, kaip atsitiktinis daiktų radimas. Tyrinėjimas yra kryptinga veikla, kuriai kruopščiai ruošiamasi ir planuojama. Dvasinis ugdymas skautybėje yra tiek tyrinėjimas, tiek ir pasirengimas tyrinėti nematomą visą gyvenimą. Skautai formuojasi susidurdami su nematomu. Tikimės, kad jauni vyrai ir moterys, palikę judėjimą, ir toliau bus aktyvūs piliečiai.

Tyrinėjimas gali trukti visą gyvenimą

Atrodo, kad garsiausi tyrinėtojai yra priklausomi nuo savo ekspedicijų. Jie užsiima ekspedicijomis, o nuotykių dvasia yra svarbi jų asmenybės dalis. Net ir būdami vyresnio amžiaus, jie vis dar aktyviai ieško nuotykių. Kartais naujais nuotykiams tampa santuoka ar šeima, tačiau ir čia jie nepaliauja stebėti ir klausti. Jei skautybė nori būti sėkminga, ji taip pat turi įdiegti savo nariams nesibaigiančią nuotykių dvasią ir troškimą aktyviai ieškoti progų asmeniniam augimui ir tobulėjimui, įskaitant ir dvasinį bei religinį tobulėjimą. Iš tiesų suaugusieji, palikę skautų organizaciją, toliau augs ir keisis visą savo gyvenimą, daug vėlesnių gyvenimo iššūkių bus dvasingesni savo prigimtimi.

Tinkamas požiūris į dvasinį ir religinį ugdymą skautybėje gali paruošti skautus suaugusiųjų gyvenimui.

Vadovų vaidmuo ir mokymas

Keletą žodžių galime tarti ir apie skautų vadovų vaidmenį ir koks pasiruošimas šiam vaidmeniui būtų tinkamas. Ruošiant skautus į ekspediciją egzistuoja keletas įgūdžių, kuriuos įgyti galime padėti mes. Labiau specifiniams dalykams galime kreiptis į kitus.

Tyrinėjant nematomą tokiais specifiniais įgūdžiais galėtų būti maldos ar meditacijos praktikos, pirminės žinios apie tam tikrą tikėjimą ar tradiciją. Pasitaikys atveju, kai skautų vadovai turės tokių žinių ir galės jomis pasinaudoti bei perteikti skautams.

Bendrieji nematomo tyrinėjimo įgūdžiai: nuotykių dvasia, orientacijos pagrindai, gebėjimas planuoti, rasti šaltinių ir specialistų, galinčių padėti, numatyti tyrinėjimams naudingas sritis – savybės, kurios geriausiai įgyjamos patiems tyrinėjant nematomą. Planuodamas ekspediciją, skautų vadovas tampa nebe vadovybės atstovu, bet bendrakeleiviu, kuris keliaus su skautais, prireikus padrąsins juos, ras pagalbos šaltinių, kuriais bus galima pasinaudoti, ir išmokys kai kurių pagrindinių įgūdžių.

Kaip ugdytojai visi vadovai turėtų turėti žinių apie dvasinio ugdymo skautybės kontekste struktūrą ir modelį.

Vadovo įrankiai tyrinėjant nematomą

Turint omenyje simbolinę nematomo tyrinėjimo struktūrą, skatintume vadovus atkreipti dėmesį į šias priemones.

Jos nėra skirtos specialiai dvasiniam ir religiniam ugdymui, tačiau gali būti labai svarbios šioje programos dalyje.

Pasinaudokite autentiška patirtimi

Mokymasis veikiant yra viena labiausiai vertinamų skautiško metodo dalių. Nematomo tyrinėjimas bus vaisingiausias, jei jis bus artimas grupės jaunuolių patirtims ir rūpesčiams. Kartais vadovas turi pasiūlyti veiklą, kurios gali suteikti skautams naujų patirčių. Reikėtų nedaryti išankstinių išvadų, kad tam tikros veiklos duos konkrečias patirtis.

Skatinkite stebėti

Tai natūraliausias veiksmas, kurį atlieka jaunuoliai. Kartais turime išmokti į daiktus pažvelgti kitu kampu. Kaip ir orientavimąsi sudaro skirtingi elementai (kryptis, atstumas, laikas), kurie gali būti priskirti skirtingiems grupės nariams, taip ir stebėjimo sričių pasiskirstymas gali ugdyti naujus potyrius. Pavyzdžiui, jaunesniųjų skautų žaidimo metu vieni gali daugiau dėmesio kreipti į bendrą komandą, kiti – į atskirus žaidėjus, tretieji – į priešininkus, ketvirtieji – į tam tikras žaidimo taisykles, o dar kiti – galbūt į žaidimą stebinčio vadovo akis. Skautus reikėtų raginti kreipti tiek pat dėmesio *netikėtiems* dalykams, kaip ir tam, ką jie tikisi išvysti.

Tylos ir ramybės stebėjimas dažnai siejamas su nematomo pažinimu. Tokių meditacijų metu dalyviai gali būti raginami stebėti savo kūno pojūčius, širdies dūžius ir kvėpavimą, savo svorį, kylančias mintis ir t. t.

ĮKVEPIANTIS PASAKOJIMAS

SKAUTAI PATARNAUJA HADŽO PILIGRIMAMS MEKOJE SAUDO ARABIJOJE

Hadžas yra kasmetinė musulmonų piligrimystė į Meką Saudo Arabijoje. Šiuo metu tai didžiausio masto kasmetinė piligrimystė. Jos metu apie 2 milijonai musulmonų lanko šventąjį miestą. Hadžas pažodžiui reiškia „išsiruošti į tam tikrą vietą“. Musulmonams ši vieta yra šventas Mekos miestas.

Kasmet daugiau nei 4500 skautų iš Saudo Arabijos skautų asociacijos atvyksta į Meką patarnauti piligrimams ir padėti Hadžo organizatoriams, kad piligrimams būtų sklandžiai ir efektyviai suteikta pagalba.

Skautai padeda suteikdami pirmąją pagalbą susižeidusiems, pasiklydusiems piligrimams – surasti savo šeimas, prisideda prie susirgusių piligrimų sveikatos apžiūros organizavimo. Jie stebi švarą ir viešąją higieną, kad piligrimai išliktų sveiki.

Skautai bendrauja su piligrimais šypsodamiesi ir siūlo pagalbą ypač tiems, kurie yra vyresnio amžiaus ar neįgalūs. Kasmetinė tarnystė pritraukė žiniasklaidos atstovų dėmesį. Piligrimai tik dar kartą paliudijo jų daromus gerus darbus. Tai labai pagerino skautų įvaizdį ne tik atvykstančių piligrimų tarpe, bet ir Hadžo organizatorių, Saudo Arabijos karalystės ir valdžios institucijų akyse.

Jausmas – vertinkite pirmąjį įspūdį

Stebėti pirmąjį įspūdį gali būti ypač naudinga, nes jis atskleidžia mūsų charakterį. Suvokę, kaip dažniausiai reaguojame, galime šiuos savo asmenybės aspektus priimti ar stengtis pakeisti. Kartais sunku dalintis šiais asmeniniais išgyvenimais. Vadovas gali padėti sukurdamas palaikančią aplinką grupėje ir suteikdamas progų apmąstyti savo pirmuosius įspūdžius.

Pažinkite emociją ir jausmą

Išmokti kontroliuoti emocijas ir jausmus yra svarbi brandos dalis. Kadangi jie gali atrodyti neįveikiami ar gąsdinantys, dažnai yra užgniaužiami ir vėliau prasiveržia visiškai netikėtais būdais. Kartais sunku viską išsakyti žodžiais, bet kūrybiška veikla dažnai padeda jaunuoliams rasti būdų išreikšti savo jausmus „saugiai“.

Skatinkite klausti

Dvasinis ir religinis ugdymas yra vienas sudėtingiausių skautų programos aspektų. Mūsų dvasingumas dažnai yra brangiausia mūsų pačių dalis ir mes negalime įtraukti jaunuolių į dvasinį bei religinį tobulėjimą tikintis, kad jiems nekils klausimų apie mūsų šį. Todėl gali norėti juos užgniaužti ir pereiti prie

saugesnių, konkretesnių dalykų. Prireiks laiko ir drąsos, jei norime, kad jaunuoliai galėtų užduoti gilesnių klausimų, pavyzdžiui, „Kaip man tai suprasti?“, „Kaip turėčiau į tai reaguoti?“, „Koks žmogus esu ir koku turėčiau tapti?“

Konkrečios nuorodos

4 SKYRIUS

SKAUTŲ DVASINĖ VALANDĖLĖ

Dvasinės valandėlės samprata

Skautų dvasinė valandėlė yra svarbi ir dažnai klaidingai suvokiama skautų veiklos dalis. Tai nėra religinė procesija, pamaldos ar ritualas. Šiame skyriuje, pateikiant dvasinės valandėlės apibrėžimus, siekiama padėti skautams ir vadovams suorganizuoti veiksmingas dvasines valandėles:

Baden-Powellis dvasinę valandėlę apibūdino kaip „skautų sambūrį Dievui pašlovinti ir pilnesniam skautų priesakų bei įžodžio realizavimui kaip papildymą, bet ne pakaitalą įprastinėms religinėms apeigoms.“ („Skautų vadovui“ (1919)

„Mes nenorime kažkokios priverstinės bažnytinės procesijos, o savanoriško berniukų širdžių pakylėjimo, dėkojant už gyvenimo džiaugsmą ir troškimo ieškoti įkvėpimo bei jėgų stipresnei artimo meilei ir tarnystei.“ („The Scouter“ 1928 lapkritis).

Pažvelkime, ką reiškia šie apibrėžimai:

Skautų dvasinė valandėlė yra **skautų sambūris**. Tai gali vykti mažomis ar didelėmis grupėmis. Mažesnėse grupėse skautai gali labiau įsitraukti, pasidalinti išgyvenimais, suvokti, kad dvasingumas yra kažkas, kas juos veikia, suteikia prasmės ir kryptį gyvenimui. Didelėse grupėse skautai gali mėgautis kolektyvine patirtimi, galbūt aukštinti bendras skautybės vertybes ir tai, kokį poveikį jos daro jų gyvenimams.

„Dievui pašlovinti“

Baden-Powellio manymu, malda turėtų būti trumpa, kilti iš jaunuolių širdies ir būti sukurta iš **dėkojimo ir maldavimo**. Skautų dvasinė valandėlė turėtų sudaryti sąlygas skautams pasimelsti, **ieškant išminties ir stiprybės stipresnei meilei ir didesnei tarnystei** pagal savo religines tradicijas. Geriausias būdas užtikrinti tai, kad į visų religijas būtų atsižvelgta, yra įtraukti skautus į dvasinės valandėlės planavimą.

„Iki galo įgyvendinti skautų priesakus“

Skautybė pirmiausia rūpinasi tuo, kaip žmonės gyvena pagal savo įsitikinimus kasdieniame gyvenime. Todėl dvasinė valandėlė turėtų būti susijusi su **skautų priesakais**, skautybės moraliniu kodeksu. Dažniausiai minimi skautų priesakai ar susiejama su kalba ir / arba jie pakartojami skautų dvasinės valandėlės metu. Taip pat gali būti tiesiog pateikiamas etinis turinys, kurį skautai gali patys susieti su skautų priesakais.

Būdingas ir kitų skautiško metodo elementų pasitelkimas. Religinės apeigos dažnai yra griežtos struktūros. Skautų dvasinėje valandėlėje galima mokytis veikiant priimtiniusiai dalyvaujantiems jaunuoliams.

Skautų dvasinės valandėlės organizavimas

Skautų dvasinę valandėlę sudaro **pasakojimų**, turinčių moralinę ar dvasinę potekstę, rinkinys.

Pasakojant istoriją ar pasakėčią, nereikia aiškinti jos prasmės. Pasakėčioje glūdinti tiesa neišryškėja tol, kol klausytojai nepasirengia jos suprasti. Skautus gali atgrasyti moralizavimas, užuot toliau mažius apie pasakojimą ir vėliau jį supratus.

Skautų priesakų ir įžodžio refleksija gali vykti pasakojimo, istorijos ar trumpo vaidinimo, iliustruojančio tam tikrą aspektą, forma. Jei sakoma kalba, ji turėtų būti trumpa.

Kad skautai lengviau susikauptų, dvasinę valandėlę geriau organizuoti ypatingoje vietoje, kurioje paprastai nevykdoma veikla. Atokesnė nuo stovyklos erdvė gali būti naudinga ir dėl kitos priežasties – pasibaigus dvasinei valandėlei grupė gali grįžti į stovyklą tyloje, po vieną, kad kiekvienas ramiai apmąstytų išsakytas mintis.

Dvasines valandėles turėtų planuoti skautai arba vadovai. Planuojant galima pasitelkti daugybę įkvėpimo šaltinių. Senovės išminties knygos, tokios kaip: Koranas, Biblija ar kiti religiniai tekstai, vaikų pasakojimai, Baden-Powellio raštai ir „Džiunglių knyga“ – puikūs šaltiniai šiam tikslui.

Atminkite, kad nėra jokios apibrėžtos dvasinės valandėlės struktūros: nebūtina įtraukti skaitymų ar maldų, jei jų nesinori. Tiesą sakant, akcentavimas, kad tai, kas yra sakoma, yra malda, gali atitraukti skautų dėmesį nuo žodžių.

Jei ketinama įtraukti malda, būtina įsitikinti, kad ji priimtina visiems dalyvaujantiems. Maldas gali pradėti žodžiai „Esame dėkingi už...“, užuot „Dėkojame Dievui už...“, jei norima prisitaikyti prie situacijos, kad daug religijų, tokių kaip džainizmas ar budizmas, neturi Dievo sąvokos.

Nors ir svarbu išskirti dvasinę valandėlę iš kitų dienos veiklų, jei ji per daug sureikšminama, tai gali blaškyti skautų dėmesį ir tikslas nebus pasiektas. Skautai turėtų suvokti, kad mąstymas apie dvasines sąvokas yra įprasta gyvenimo dalis ir neturėtų apsiriboti tam tikromis vietomis ar progomis.

Atvirų grupių dvasinės valandėlės

Powellis patarė, kad „skautų dvasinės valandėlės turėtų būti atviros visiems tikėjimams ir turėtų būti taip organizuojamos, kad nieko neįžeistų“ („The Scouter“, 1928 lapkritis). Dažniausiai to pasiekama pasirinkus elementus, Baden nesusijusius su kuria nors konkrečia religija. Požiūris į gyvenimą kartu su įvairių tikėjimų žmonėmis pastaraisiais dešimtmečiais pasikeitė ir dabar plačiau suvokiama, kad nėra absoliučiai neutralaus požiūrio. Gali pasitaikyti atvejų, kai teksto adaptavimas gali jį iškreipti ar gali būti palaikytas įžeidimu. Todėl renkantis tekstus geriau įtraukti jaunuolius ir užtikrinti, kad žmonės galėtų apmąstyti juos, užuot jautę pareigą viešai jiems pritarti.

5 SKYRIUS

TARPRELIGINIS DIALOGAS SKAUTYBĖJE

„PER SKAUTŲ JUDĖJIMA JAU PASIEKĖME, KAD JAUNI ĮVAIRIŲ ŠALIŲ PILIEČIAI GALVOTŲ APIE TAIKĄ IR GERĄ VALIĄ VIENAS KITO ATŽVILGIU. TURIME JAUNUOLIUS, KURIE VISI VEIKIA PAGAL TUOS PAČIUS SKAUTŲ PRIESAKUS IR IDEALUS, ŽVELGIA VIENI Į KITUS KAIP Į BROLIUS IR SESES.“
(„CITIZENS OF THE WORLD“, 23 p.)

„TURIME PUKIAUSIŲ ŽINIŲ PASAULYJE IR JOMIS PASIDALINTI YRA GERIAUSIA, KĄ MES GALIMĖ PADARYTI KIEKVIENAM. BŪTŲ NUŠIKALTIMAS SLĖPTI KELIĄ Į TAIKĄ, HARMONIJĄ, ATLAIDUMĄ, TIKSLĄ IR AMŽINĄ IŠGANYMĄ.“
(RICK WARREN, „PURPOSE DRIVEN“, 284 p.).

UGDYMAS TAIKAI IR TARPRELIGINIAM DIALOGUI

Religija ir smurtas

Pasaulio įvykiai pateikė daugybę religinio smurto, nuosavybės ir gyvybės naikinimo pavyzdžių. Žmonės gali priklausyti bendruomenėms, kuriose nuo seno vyrauja panieka tarp skirtingų religijų, kuriose klesti religinė prievarta, nesantaika ir persekiojimai.

Kokiu pagrindu susitinka skirtingų tikėjimų žmonės? Kaip galime rasti būdų bendrauti ir bendradarbiauti dėl dalykų, kurie reikšmingi mūsų moralei ir dvasiai, užuot kivirčijęsi ir ieškoję skirtumų? Kaip religija gali vykdyti savo

tikrą funkciją – vesti į asmens pilnatvę ir socialinę darną?

Skatinti dialogą ir atvirumą

Nors aišku, kad dialogo rūšiai ir skautybės vaidmeniui skatinant dialogą būtinas daug išsamesnis nagrinėjimas, visgi galime pateikti keletą pirminių pastebėjimų. Martinas Buberis, dialogo filosofas, teigia, kad pažinti asmenį yra virš žinojimo apie jį. Dialogu siekiama geriau pažinti kitus. Baden-Powellis taip pat vylėsi, kad pažinodami kitus skautus kaip savo brolius / seses, žmonės ne taip greitai ryšis karui ir padės sukurti geresnę pasaulio tvarką. Skautybė galėtų būti laikoma visuomenės modeliu.

Skautiškas metodas remia dialogą formuodamas žmones, kurie gali priimti kitus ir suvokti, kad kiekvienas yra unikalus ir gali būti kitos kultūros ar religijos, nei jie patys. Tai daroma kuriant atmosferą, kurioje skatinama tyrinėti, išlaisvinant žmones nuo emocinio poreikio, kuriamo išankstinės nuomonės, padedant jiems pakankamai gerai suvokti savo įsitikinimus, kad jų negąsdintų kitų pažiūros, suteikiant galimybę bendrauti su kitais kaip su broliais ir sesėmis, kartu veikti bendro tikslo link.

Per pirmąjį skautybės šimtmetį siekta skirtingų šalių ir tautų dialogo. Prasidedant antrajam, dialogo ir bendravimo reikia tarp skirtingų įsitikinimų ir pasaulėvaizdžių, įskaitant ir skirtingas religijas.

Skautai nebūtinai išmokomi paaiškinti savo tikėjimą ar įsitikinimus. Tačiau jie gali pasiaiškinti, kas jiems svarbu, kas jų gyvenimui suteikia pilnatvės ir prasmės. To pakanka tarpreliginiam dialogui skautybėje skatinti: daug svarbiau, kad būtų gerbiami žmonės, nei kad būtų suprastos tikėjimo sistemos.

Nacionaliniai ir tarptautiniai skautų renginiai, pasauliniai renginiai suteikia ypatingų progų dialogui ir susitikimui. Svarbiausi jų yra tie, kuriuose skautai gyvena vieni šalia kitų, kartu patiria stovyklos gyvenimą ir tiesiogiai mato, kaip tikėjimas veikia šalia esančių skautų gyvenimus. Bendrai valgydami ir dalyvaudami užsiėmimuose, jie gali vieni kitiems užduoti klausimų neformaliu ir priimtiniu būdu.

Tokiuose renginiuose taip pat pasitaiko galimybių dalyvauti labiau apibrėžtose veiklose, kur skautai gali sužinoti apie skirtingas religines tradicijas ir galbūt geriau suvokti savašias. Kadangi skautybė gali tai daryti tik bendradarbiaudama su religinėmis bendruomenėmis, būtina užtikrinti, kad būtų visapusiškai išnaudojamas skautiškas metodas.

Skirtingų religinių grupių buvimas skautybėje (ypač per Pasaulinį skautų tarpreliginį forumą) suteikia galimybę nuolat ugdyti pasitikėjimą tarp jų ir tobulinti ugdymo programą.

Ši grupė remiasi geros praktikos pavyzdžiais šalyse ir renginiuose, kuriuose per skautybę susitinka skirtingų religijų jaunuoliai. Daugelyje šalių vietos bendruomenėse egzistuoja didelė religijų įvairovė ir dažnai skautų organizacijos dirba siekdamas skautybę padaryti priimtina visiems bendruomenės nariams.

ĮKVEPIANTIS PASAKOJIMAS

„VISŲ TIKĖJIMŲ MALDA“ ĮPRASTA SKAUTŲ RENGINIUOSE INDIJOJE

Bharat skautai ir skautės (BSS) Indijoje yra atviri visų tikėjimų ir religijų žmonėms. Visi užsiėmimai prasideda malda ir ja pasibaigia. Ta proga giedama skautų giesmė. Malda skiriama Visagaliui, nenurodant nei vienos konkrečios religijos. Šalia skautų giesmės kalbama ir „Visų tikėjimų malda“, kurioje telpa visų religijų maldos ir atsižvelgiama į visus tikėjimus, kurių atstovai yra susirinkę.

Dažniausiai ceremoniją sudaro šios dalys:

- vedų (indistų) giesmė arba malda sanskrito kalba;
- kitų tikėjimų atstovai paskaito ištrauką iš jų šventosios knygos arba sukalba malda / sugieda giesmę;
- jungiantis elementas yra dainos, skatinančios gyventi kartu darnoje, dainuojamos angliškai, indiškai ir regioninėmis kalbomis;
- ceremonija baigiama šūkiu už taiką.

BSS organizuoja „Visų tikėjimų malda“ ne tik tam, kad skatintų savo narių dvasinį ir religinį tobulėjimą, bet ir tam, kad skleistų pagarbą kitoms religinėms praktikoms, vedančią į taiką ir darną, ir kad tarp skirtingo tikėjimo narių ugdytų atjautą ir tarpusavio pasitikėjimą.

Kai kalbamės apie tikėjimo dalykus, turime kalbėti jautriai, sąžiningai ir atvirai. Tai reiškia:

- suvokti, kad nuoširdžiam bendravimui svarbus ne tik kalbėjimas, bet ir klausymas;
- būti atviram apie savo įsitikinimus ir religines normas;
- neiškreipti ir nesielgti nepagarbiai kitų žmonių tikėjimo ir praktikų atžvilgiu;
- ištaisyti nesusipratimus ar nepagarbų elgesį ne tik savo, bet ir kitų religijų atžvilgiu kiekvieną kartą su tuo susidūrus;
- neslėpti savo ketinimų;
- suvokti, kad oficialiuose tarpreliginiuose susitikimuose būtina atsižvelgti į visų dalyvaujančiųjų religinių įsipareigojimų užtikrinimą.

Visi norime, kad kiti gerbtų mūsų nuomonę. Kai kurie taip pat norės įtikinti kitus prisijungti prie jų tikėjimo. Multireliginėje visuomenėje, kur tai leidžiama, visada turėtų išlikti santūrumas ir pagarba kitų laisvei bei orumui. Tai reiškia:

- gerbti kitų išsakytą norą palikti juos vienumoje;
- vengti primesti savo nuomonę asmenims ar bendruomenėms, kurios yra pažeidžiamos, ir taip jas išnaudoti;
- vengti verbavimo ir gerbti kitus, kai jiems atrodo, kad religinė kūno kalba ar ritualai paneigia jų tikėjimo esmę;
- būti jautriems ir mandagiems;
- vengti smurto veiksmų ar žodžių, grasinimų, manipuliavimo, prievartos ar piktnaudžiavimo valdžia;
- gerbti kitų teisę nesutikti su mūsų nuomone jautriai ir pagarbiai būdu.

Ne visada lengva gyventi ir dirbti kartu. Religijos pažadina gilius jausmus, kurie kartais įgyja griaunančias formas. Kai tai nutinka, turime remtis savo tikėjimu, reaguoti taikiai ir supratingai. Tikrieji religijos vaisiai yra gydantys ir teigiami. Mes turime daug ko vieni iš kitų pasimokyti, nepamindami savo asmenybių. Kartu, atvirai ir pagarbai klausydami ir atsakydami, galime judėti į priekį ir dirbti taip, kad būtų atsižvelgiama į skirtumus, bet remiamasi bendromis viltimis ir vertybėmis.

Bendros vertybės, slypinčios skautų priesakuose ir įžodyje, suteikia pagrindo gyventi ir dirbti kartu kaip skautams. Taip galime pažinti savo skirtumus ir stengtis geriau vieni kitus suprasti. Šios bendros vertybės ir siekis kurti taikesnę pasaulį skautybei suteikia ypatingą vietą tarpreliginiame dialoge.

6 DALIS

DVASINIS IR RELIGINIS UGDYMAS DIDELIUOSE SKAUTIŠKUOSE RENGINIUOSE

Ižanga

Specifinio dvasinio ir religinio ugdymo elementas tarptautinių renginių programoje išreiškia norą užtikrinti, kad renginiuose dalyviai galėtų tobulėti dvasiškai, fiziškai, intelektualiai ir socialiai.

Dalyvių dvasinio ugdymo programa turi būti sudaroma atsižvelgiant į specifinius dalyvių dvasinio tobulėjimo poreikius ir atstovaujамų religijų įvairovę. Svarbu nedaryti išankstinių išvadų apie skirtingų grupių religines praktikas bei rasti pusiausvyrą tarp individų laisvės ir pagarbos religinėms tradicijoms bei praktikoms.

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Dvasinio ir religinio ugdymo programa (DRUP) siekia padėti dalyviams tobulėti renginio metu tiek dvasiškai, tiek fiziškai, tiek socialiai. Šį siekį galima sukonkretinti žemiau pateiktais detalesniais tikslais. Jie papildo platesnius dvasinio ir religinio tobulėjimo ugdymo tikslus.

Dvasinio ir religinio ugdymo programa siekia padėti dalyviams:

- a) rasti būdus, kaip jie gali plėtoti savo santykį su Dievu ar dvasiniu lygmeniu;
- b) plėtoti savo santykį su Dievu ar dvasiniu lygmeniu;
- c) suvokti asmeninio tikėjimo ar santykio su dvasiniu lygmeniu privalumus;
- d) teigti skautiškas vertybes, parodyti savo pasiryžimą jų laikytis ir priimti jas kaip gyvenimo būdą;
- e) atrasti, kaip tikėjimas ir dvasiniai įsitikinimai veikia individualius gyvenimus;
- f) suformuluoti savo tikėjimo ar dvasinius įsitikinimus;
- g) gerbti kitų tikėjimą.

Dažniausiai dvasinio ir religinio ugdymo programa dalyviams siūlo:

- a) galimybę apmąstyti savo potyrius ir išreikšti šią refleksiją;
- b) galimybę renginyje atlikti savo religines apeigas;
- c) galimybę patirti kultūrinio paveldo dalį, pasireiškiančią per tikėjimo tradicijas ir žmonių kūrybiškumą;
- d) gilesnį skautų priesakų ir įžodžio kaip gyvenimo taisyklių suvokimą;
- e) gilesnį savo pačių ir kitų tikėjimo tradicijų bei dvasinių įsitikinimų suvokimą ir pagarbą jiems.

METODAS

Naudojant skautišką metodą DRUP bus maloni ir aktyvi, jos metu reikės daryti sprendimus ir prisiimti atsakomybę. Ji prisidės ugdant charakterį ir įgūdžius bei žinias, susijusias su dvasine gyvenimo dalimi. DRUP taip pat bus dalijamasi refleksijomis, maldomis ir šlovinimu, tačiau tuo neapsiribojama. Bus atsižvelgta į dalyvių amžiaus, polinkių, tikėjimo patirties skirtumus taip, kad veikla būtų visiems priimtina ir visus stimuliuotų.

PRINCIPAI

Tikėjimo ir dvasinių įsitikinimų samprata, kuria remiasi DRUP, išdėstyta skyriuje apie skautybę ir dvasinį ugdymą. Dvasinis tobulėjimas gali būti apibūdinamas kaip:

- gilesnių žinių ir suvokimo apie savo dvasinį paveldą įgijimas;
- dvasinės realybės, kuri suteikia gyvenimui prasmės, atradimas;
- su tuo susiję sprendimai kasdieniame gyvenime, gerbiant kitų dvasinius pasirinkimus.

DRUP siekia panaudoti skautišką metodą, kad dalyviai galėtų *prisiliesti* prie dvasinio paveldo ir rasti prasmės savo potyriams.

DALYVIŲ DVASINIO IR RELIGINIO TOBULĖJIMO POREIKIAI

Tikėtina, kad tarp dideliuose nacionaliniuose ar tarptautiniuose renginiuose dalyvaujančių žmonių bus:

- skautų, nepraktikuojančių religinės tradicijos;
- skautų, turinčių tam tikrą tikėjimą (didesnį ar mažesnį);

- skautų, siekiančių per skautybę pagilinti savo fundamentalų religinį atsaką.

Tinkamai parengta DRUP turėtų atsižvelgti į visų šių grupių poreikius.

Programa

Nors dvasinis ir religinis tobulėjimas yra integrali programos dalis ir neatsiejama nuo skautybės, šiuolaikinė globalizuota kultūra reikalauja, kad DRUP būtų aiški ir konkrečiai įvardinta. Taigi ji gali susidėti iš keleto žemiau pateiktų elementų.

ĮKVEPIANTIS PASAKOJIMAS

PASAULIO SKAUTŲ TARPRELIGINIS FORUMAS IR PASAULIO SKAUTŲ TARPRELIGINIS SIMPOZIUMAS

Pasaulio skautų tarpreliginis forumas (PSTF) yra neformali grupė, kurią sudaro skirtingų tikėjimų, egzistuojančių skautybėje, atstovai. Ši grupė jau ilgą laiką labai aktyviai veikia organizuodama veiklas, kurios padeda jaunuoliams nagrinėti tikėjimo aspektus, dideliuose renginiuose, ypač Pasaulio skautų Jamboree.

PSTF nariai kasmet susitinka koordinuoti savo darbo. Jie taip paremia ir konsultuoja Pasaulio skautų judėjimo organizaciją religiniais ir dvasiniais klausimais, svarbiais judėjimui. PSTF nariai taip pat prisideda prie informacijos ir leidinių apie dvasinį ir religinį ugdymą rengimo.

Kas treji metai PSTF organizuoja Pasaulio skautų tarpreliginį simpoziumą, siekdamas skatinti tarpreliginį dialogą skautų tarpe.

PSTF narės organizacijos daug prisideda stiprindamos dvasingumo kokybę skautybėje ir prie taikos bei visuotinio supratimo per tarpreligines veiklas.

KŪRYBINĖS DIRBTUVĖS

Jos turėtų būti renginio programos dalis, galėtų būti organizuojamos drauge su kitomis skautų organizacijų ir NVO organizuojamomis dirbtuvėmis.

Dirbtuvėse galėtų dalyvauti atstovai iš religinių bendruomenių, tokių kaip budistai, katalikai, ortodoksai ir protestantai, induistai, musulmonai, judėjai, sikhai ir panašiai. Atstovai gali būti iš tarptautinių ir / arba vietos grupių.

Dirbtuvėse galėtų būti organizuojami užsiėmimai, geros kokybės ekspozicija ir erdvė maldai bei refleksijai. Dalyviai gautų geresnę patirtį, jei kiekvieną veiklą vykdytų daugiau žmonių. Dirbtuvių kiekis ir dydis turėtų būti planuojamas taip, kaip ir visa programa.

Organizuojant dirbtuves, gali tekti kreiptis į *specialistus*: maža tikimybė, kad organizatoriai turės būtinų gebėjimų ir žinių įvykdyti pakankamai plačią programą.

MEDŽIAGA REFLEKSIAI

Reiktų parengti šiek tiek medžiagos dalyviams, kuri paskatintų refleksiją. Tai galėtų būti mintys, pasakojimai, skaitiniai, maldos, veiklos ar iliustracijos. Galima remtis tiek religine, tiek ir pasaulietine tradicija. Tokios medžiagos pavyzdys buvo paruoštas Pasaulio skautų Jamboree metu („Explorers of the Invisible“ Tailande 2003 m. ir „Time to Think“ JK 2007 m.). Reikėtų pateikti nuorodų, kaip būtų galima panaudoti šiuos tekstus.

SKAUTŲ DVASINĖS VALANDĖLĖS

Dvasinės valandėlės yra *proga* skautams susiburti ir apmąstyti skautų priesakus bei įžodį. Tam yra paruoštos specialios gairės. Dideliuose renginiuose tam galima panaudoti pagrindinių veiklų organizatorių pristatymo įgūdžius.

RELIGINIAI SAMBŪRIAI

Daugelio tikėjimų atstovai susiburia tam tikrą dieną. Reikėtų užtikrinti, kad tai būtų galima padaryti ir didelių nacionalinių ar tarptautinių skautų renginių metu. Remiantis ankstesne patirtimi – šio sambūrio kokybei pagerinti ir dalyvavimui užtikrinti būtinas išankstinis pasiruošimas ir darbotvarkė. Pusryčių metas ar vakaras dažnai yra geriausias laikas tokiam sambūriui, atsižvelgiant į visą programą.

Religinių bendruomenių prašoma:

- skatinti dalyvavimą ir svetingumą;
- užtikrinti jaunuolių dalyvavimą ir atsakomybę;
- atminti, kad gali būti žmonių, kurie nepratę melstis tokiu būdu;
- atminti daugiakalbį tarptautinių renginių pobūdį.

Daugumos renginių atveju reikėtų atsižvelgti į šias tradicijas, tačiau sąrašas neturėtų būti laikomas baigtiniu:

- mišios (katalikai);
- šventoji liturgija (ortodoksai);
- šlovinimas (krikščionys);
- Jumaa malda (penktadienio pietūs);
- Kabalat Shabbat (penktadienio vakaras).

Žemiau pateikiamos nuorodos tarpreliginėms apeigoms.

GYVENIMAS STOVYKLOJE

Stovykla yra pagrindinė vieta, kurioje mezgasi naujos pažintys ir vyksta refleksija. Gyvendami kartu, skautai taip pat patiria skirtingus bendraamžių įsitikinimus ir vertybes, todėl tai puiki vieta tarpreliginiam dialogui.

Reikėtų paieškoti tinkamai įrengtų erdvių asmeninei maldai. Jei įmanoma, būtų gerai, kad kiekvienoje būtų atsakingų asmenų.

Organizatoriams svarbu užtikrinti, kad dalyviai galėtų tęsti savo religinę praktiką skautų renginių metu. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į mitybos poreikius, laiko planavimą, apsiprausimo galimybes ir sąlygas maldai bei meditacijai. Planuojant reikėtų pasikonsultuoti su kompetentingais vadovais ir religijos atstovais.

TARPRELIGINĖS APEIGOS DIDELIUOSE SKAUTŲ RENGINIUOSE

Tarpreliginės apeigos yra tam tikra dvasinės valandėlės rūšis. Dideliuose skautų renginiuose jos gali būti svarbiu ženklu, kad religinės bendruomenės nori bendradarbiauti skautybėje. Kaip ugdomoji veikla jos daugiau skirtos stiprinti gebėjimą dirbti kartu, nei giliau pažinti kitas tradicijas. Tarpreliginės apeigos taip pat gali paskatinti papildomai apmąstyti skautų priesakus ir įžodį.

- Planuodami apeigas taikykite skautišką metodą.
- Užtikrinkite, kad apeigoms vadovautų jaunimas. Religinių vadovų dalyvavimas bendru atveju nėra būtinas.
- Vertinkite dalyvavimą refleksijos forma, kurios metu apmąstomi apeigų sukelti išgyvenimai.
- Naudokite specifinius religinius elementus, būdingus tam tikrai tradicijai. Šiuo atveju tikslas yra įvairovės gausa, o ne bendra forma. Jei kitų dalyvavimo nesitikima, nereikia derintis prie jų formos. Todėl galima vartoti tiek Alacho, tiek Jėzaus vardus.
- Turinį planuokite klausdami: „Ką ši religinė tradicija sako žmogui šia tema?“
- Atsargiai kvieskite dalyvius bendrai maldai ar tam tikram veiksmui. Tai galima daryti tik tuo atveju, jei tekstas ir prasmė visiems priimtini. Atminkite, kad visi tekstai turi potekstę ir atspindi vieną ar kitą požiūrį, nereikėtų formuoti įsitikinimo, kad tai vieninga nuomonė.
- Atidžiai rinkitės simbolius bendram veiksmui.
- Kvieskite žmones prisijungti, tik jei jiems tai priimtina.
- Pasirūpinkite tikslu viso turinio vertimu, kad išvengtumėte iškraipymų.
- Tarpreliginių apeigų nenaudokite bendroms maldoms.
- Neturėkite išankstinio nusistatymo, kaip kiti jausis ir elgsis.
- Nesimelskite kitų vardu. Gali būti kalbamos maldos linkint gero kitiems, bet ne jų vardu.
- Apeigų nenaudokite siekdami įteigti savo tikėjimą.
- Tiesmukai nedeklaruokite savo tikėjimo. Nors kai kuriose religijose gali būti būtinas tikėjimo išpažinimas, jis turėtų būti asmeniškasis ir neturėtų tapti pagrindine apeigų dalimi.
- Visko smulkiai neaiškinkite: kaip anekdotas tampa nebejuokingas, jei jį kas paaiškina, taip ir simboliai netenka galios, jei juos reikia dekoduoti. Turėtų pakakti žodžių ir veiksmy.
- Neužtęskite apeigų per ilgai.

Šaltiniai ir tinklapiai

Dėkojame:

- Pasaulio skautų tarpreliginiam forumui
- Organizacijai „The Interfaith Network for the UK“
- JK Skautų asociacijai

Tinklapiai:

www.scout.org/spiritual
www.scout.org/wsis